

STRANI JEZICI

Časopis za primijenjenu lingvistiku

ISSN 0351-0840 (Tisak)

ISSN 2459-671X (Online)

Odjel za strane jezike Hrvatskoga filološkog društva

IZJAVA O IZDAVAČKOJ ETICI I NESAVJESNOSTI

Časopis *Strani jezici* predan je održavanju visokih standarda etičnog ponašanja svih sudionika procesa priređivanja i objavljivanja članaka – izdavača, urednika, autora članaka i recenzenata. Etički standardi kojih se pridržavamo u skladu su sa standardima koje je postavio Committee on Publication Ethics (COPE) i koji su objavljeni u vidu smjernica u raznim publikacijama. U časopisu slijedimo smjernice koje su objavili Elsevier u dokumentu *Ethical Guidelines for Journal Publication* i Committee on Publication Ethics (COPE) u dokumentima *Code of Conduct and Best Practice Guidelines for Journal Editors*, *International Standards for Editors*, *International Standards for Authors* i *Ethical Guidelines for Peer Reviewers*. Etička načela koja se iznose u ovom tekstu odnose se na etička očekivanja od sudionika procesa priređivanja i objavljivanja članaka i na postupke u slučaju neprimjerenog i neetičnog ponašanja.

ETIČKA OČEKIVANJA

ODGOVORNOSTI IZDAVAČA

Izdavač osigurava da se u njegovoj izdavačkoj djelatnosti slijede primjeri dobre prakse i da njegovi urednici u svom djelovanju nisu podložni komercijalnom ili političkom utjecaju.

Izdavač podržava urednike, autore članaka i recenzente u izvršenju njihovih obaveza.

ODGOVORNOSTI GLAVNOG UREDNIKA I ČLANOVA UREDNIČKOG TIMA

Odlučivanje o objavljivanju

Glavni urednik donosi konačnu odluku o prihvaćanju ili neprihvaćanju članka za objavljivanje u časopisu *Strani jezici*. Njegova se odluka temelji na relevantnosti teme

članka za područja djelovanja časopisa te na originalnosti i važnosti članka kao i jasnoći izražavanja i prezentacije podataka u članku.

Pri donošenju konačne odluke, glavni se urednik može savjetovati s drugim urednicima, voditi mišljenjem recenzenata i politikom Uredničkog odbora. Njegove odluke o objavljivanju trebaju biti u skladu s važećim zakonskim propisima koji se tiču zaštite časti i ugleda, kršenja autorskih prava i plagiranja.

Recenzija i *fair play*

Glavni urednik mora osigurati anonimnu dvostruku recenziju svih članaka objavljenih u časopisu te voditi računa o tome da se stručni pregledi zaprimljenih rukopisa izvrše pošteno, nepristrano i u prihvatljivom vremenskom okviru.

Glavni urednik treba osigurati da se članci vrednuju s obzirom na njihov intelektualni sadržaj bez diskriminacije na temelju rase, roda, spolne orijentacije, vjerskih uvjerenja, etničkog porijekla, državljanstva ili političke filozofije autora.

Glavni urednik treba nastojati osigurati da se u izvješćima o provedenom istraživanju navedu relevantne smjernice za zaštitu sudionika u istraživanju koje su prihvaćene na nacionalnoj i/ili internacionalnoj razini.

Kada autori ili čitatelji upozore na pogrešku u objavljenom članku, ispravak pogreške mora biti objavljen što je prije moguće. U slučaju da je pogreška takvoga opsega da veći dio članka čini nevaljanim, članak treba biti povučen, a razlog za povlačenje članka iskreno objašnjen.

Otkrivanje i povjerljivost informacija i podataka

Glavni urednik i članovi užeg i šireg uredničkog tima ne smiju odavati podatke o zaprimljenom rukopisu nikome drugom osim autoru, recenzentima, mogućim recenzentima, pomoćnicima urednika i, prema potrebi, izdavaču.

Glavni urednik mora osigurati povjerljivost podataka ili ideja dobivenih recenzijama i spriječiti njihovu zlouporabu.

Glavni urednik i članovi uredničkog tima ne smiju se koristiti neobjavljenim materijalima iz priloga časopisu u vlastitom istraživačkom radu bez izričitog pisanog pristanka autora.

Sukob interesa

Glavni urednik ne bi trebao slati svoje radove u časopis.

U posebnom je slučaju moguće da se u časopisu objavi članak člana uredničkog tima ili gosta-urednika tematskog izdanja/bloka časopisa. U takvom je slučaju nužno da član uredničkog tima i gost-urednik obavijeste glavnog urednika o svojoj namjeri da predaju članak za objavu u časopisu kako bi glavni urednik spriječio sukob interesa pri

vrednovanju i donošenju odluke o objavljivanju njihovih radova. Brigu o njihovu radu preuzet će glavni urednik, a oni sami neće ni na koji način biti uključeni u postupak recenziranja i prihvaćanja svojih članaka. Glavni urednik treba osigurati da se njihovi radovi vrednuju objektivno i nepristrano.

Članci za sponzorirane i tematske brojeve vrednuju se prema istim kriterijima kao i drugi članci, i to tako da se procjenjuju i prihvaćaju isključivo prema njihovoj akademskoj vrijednosti i bez financijskih utjecaja.

Odgovori na kritike i pritužbe

U slučaju etičkih pritužbi ili konflikta, glavni će urednik postupiti u skladu s politikom i pravilima časopisa i omogućiti autorima da se očituju na sve pritužbe. Sve pritužbe treba istražiti bez obzira na to kada je izvorna publikacija odobrena za tisak. Dokumentaciju povezanu s pritužbama treba sačuvati.

ODGOVORNOSTI RECENZENATA

Prilog uredničkim odlukama

Recenzenti pomažu glavnom uredniku i članovima uredničkog tima pri donošenju odluke o objavljivanju. K tome, preko urednikove komunikacije s autorom mogu pomoći u poboljšanju kvalitete rada.

Standardi objektivnosti

Recenzenti trebaju objektivno recenzirati članke. Svoje mišljenje trebaju iznijeti jasno i argumentirano. Osobna kritika autora članka je neprimjerena.

Recenzent koji smatra da nije dovoljno stručan da bi mogao objektivno vrednovati određeni članak ili ako je uvjeren da ne može recenzirati članak do određenoga roka, trebao bi o tome obavijestiti glavnog urednika.

Sukob interesa

Recenzenti ne bi trebali prihvatiti članke na stručni pregled, ukoliko znaju da time ulaze u sukob interesa koji proizlazi iz financijskih, suradničkih ili drugih odnosa s autorom članka ili institucijom s koje je poslan članak.

Etička pitanja

Recenzenti trebaju prepoznati i upozoriti glavnog urednika na potencijalne etičke probleme u članku (npr. plagiranje ili samoplagiranje, istraživanje koje nije provedeno u skladu s etičkim standardima, nenavođenje izvora relevantnih radova, neprimjereno citiranje i slično).

Recenzenti trebaju izbjegavati upućivanje autora članaka na citiranje njihovih vlastitih djela (ili djela njihovih suradnika), osim ako za to ne postoje stvarni i iskreni znanstveni razlozi.

Otkrivanje i povjerljivost informacija i podataka

Recenzenti moraju voditi računa o tome da su članci i svi drugi podatci koje dobiju u recenzentskom postupku povjerljivi te da se ne smiju pokazivati ili prenositi drugima bez ovlasti urednika.

Neobjavljene članke i priloge uz njih recenzenti ne smiju upotrebljavati u vlastitom istraživanju ili u druge osobne svrhe bez pisanog pristanka autora.

ODGOVORNOSTI AUTORA

Standardi oblikovanja rada

Autori članaka izvještavaju o radu koji je proveden u skladu s akademskim, znanstvenim i etičkim standardima.

Autori trebaju u svojim znanstvenim člancima pružiti vjerodostojan, točan i potpun izvještaj o svom istraživanju. Opis metodologije i prikaz rezultata trebali bi biti jasni i dovoljno detaljni da bi drugi istraživači mogli replicirati istraživanje. Rasprava o rezultatima i obrazloženje njihove važnosti trebali bi biti temeljiti i objektivni. Nove rezultate treba razmatrati u kontekstu prethodnih istraživanja.

Fabriciranje, falsificiranje i neprimjereno manipuliranje podacima (npr. izostavljanje neodgovarajućih, nedosljednih ili neobjašnjivih rezultata) kao i davanje svjesno netočnih izjava nije etično i prihvatljivo.

Istraživanje koje se provodi sa sudionicima

Ukoliko se istraživanje provodi sa sudionicima, prije početka istraživanja potrebno je pribaviti odgovarajuće pristanke i dozvole. U članak autori trebaju ugraditi izjavu da je istraživanje sa sudionicima provedeno u skladu s relevantnim zakonima i institucijskim smjernicama te da je istraživanje odobrilo relevantno institucijsko povjerenstvo. Privatnost sudionika u istraživanju treba poštovati tijekom procesa istraživanja i nakon njega.

Izvornost rada

Autori mogu predati članke za objavljivanje u kojima se predstavlja njihov originalni rad i koji nisu već objavljeni ili predani za objavljivanje u nekim drugim publikacijama na istom ili nekom drugom jeziku.

Ukoliko je određeni, već objavljeni članak od posebne važnosti za čitatelje časopisa *Strani jezici*, taj se članak može ponovno objaviti u časopisu uz pristanak glavnog urednika i njegova uredničkog tima i uz pristanak izdavača koji je prvi objavio članak.

U tom će se slučaju čitateljima časopisa pružiti informacija o ponovnom objavljivanju članka.

Prijava članka za objavljivanje istoznačna je s „Izjavom o autorstvu i autorskim pravima“ prema [Zakonu o autorskom pravu i srodnim pravima](#) (NN 167/03). Slanjem članka u časopis, autor prihvaća sve potrebne provjere izvornosti koje će rad morati proći tijekom postupka evaluacije ili objavljivanja. Ukoliko se bilo kakvi oblici nepridržavanja načela istraživačkog integriteta i etičkog ponašanja otkriju nakon objave rada u *Stranim jezicima*, glavni će urednik takve objavljene članke povući. Odgovornost za (samo)plagiranje snosi autor, bez obzira je li ono otkriveno prije ili nakon objave rada.

Autorska prava

Autori trebaju poštivati relevantne propise i konvencije o autorskim pravima. Ukoliko su se koristili tuđim djelom (tekstom ili idejama, podacima, tablicama i slikama iz djela), moraju ga navesti na odgovarajući način. Riječi drugih autora koje su preuzete iz njihovih publikacija trebaju biti citirane na odgovarajući način.

Ukoliko je potrebno, autori trebaju ishoditi dopuštenje autora čijim se radom koriste kako bi reproducirali bilo kakav sadržaj iz njegova rada. Časopis *Strani jezici* ne snosi odgovornost za povrede prava navođenja autora. Svako kršenje zakona o autorskim pravima rezultirat će odbijanjem poslanog materijala ili njegovim povlačenjem nakon objavljivanja. Nadalje, predani rukopis ne smije sadržavati nikakav klevetnički, pogrdni, opsceni ili protupravni materijal.

Pristup podacima i njihovo čuvanje

Ukoliko za to postoji potreba, urednici mogu od autora zatražiti podatke iz istraživanja u svrhu provedbe uredničke recenzije i/ili u svrhu omogućavanja javnog pristupa takvim podacima. Autori bi stoga trebali biti spremni sačuvati takve podatke tijekom određenog vremena i nakon objavljivanja članka.

Odgovor na ishod recenzentskog postupka

Autori trebaju odgovoriti na komentare i prijedloge recenzenata i urednika na profesionalan način i u odgovarajućem vremenskom roku. Ukoliko autori ne žele odgovoriti na komentare i prijedloge recenzenata nakon što su obaviješteni o uvjetnom prihvaćanju članka za objavljivanje, ili ukoliko žele povući članak iz recenzentskog postupka, o tome trebaju obavijestiti glavnog urednika.

Autorstvo rada

Autorstvo je ograničeno na one pojedince koji su dali značajan doprinos koncepciji, metodološkom oblikovanju, provedbi i interpretaciji rezultata istraživanja. Takvi pojedinci trebaju biti navedeni kao (su)autori članka.

Autor koji komunicira s urednicima časopisa jamči da su autorski podatci svih pojedinaca koji su sudjelovali u nastanku članka točno navedeni te da su svi suautori

vidjeli zadnju inačicu članka i dali suglasnost za njegovo objavljivanje. Autori preuzimaju kolektivnu odgovornost za svoj zajednički rad.

Sukob interesa

Autori trebaju navesti sve izvore financijske potpore svom istraživačkom radu te voditi računa o tome da u njihovu radu nema potencijalnih financijskih ili drugih sukoba interesa koji bi se mogli protumačiti kao utjecaj na rezultate istraživanja i njihovu interpretaciju.

Značajne pogreške u objavljenim člancima

Ukoliko autor otkrije značajnu pogrešku ili netočnost u vlastitom objavljenom članku, njegova je obveza odmah obavijestiti glavnog urednika te surađivati s njim kako bi se objavio *erratum*, dodatak ili ispravak, odnosno kako bi se rad povukao iz objave u slučajevima kada je to potrebno.

POSTUPCI U SLUČAJU NEPRIMJERENOG I NEETIČNOG PONAŠANJA

Autori, recenzenti, čitatelji i druge osobe ili institucije mogu bilo kada ukazati na neprimjerno i neetično ponašanje i na njega upozoriti glavnog urednika i izdavača.

Tkogod o takvom ponašanju obavijesti urednika ili izdavača, treba pružiti dovoljno podataka i dokaza kako bi se pokrenula istraga. Sve optužbe shvatit će se i prema njima odnositi ozbiljno i nepristrano sve dok se problem ne riješi.

U postupanju prema neprimjernom i neetičnom ponašanju, časopis *Strani jezici* preuzeo je i slijedi procedure koje je razvila Liz Wager of Siedview za Committee on Publication Ethics (vidjeti Ethical oversight flowcharts – URL: https://publicationethics.org/resources/flowcharts?f%5B0%5D=im_field_classification%3A2773)

Ishodi provedenih postupaka u slučaju neprimjerenog i neetičnog ponašanja mogu biti sljedeći:

- Informiranje ili educiranje autora ili recenzenta u slučajevima nesporazuma ili neprimjenjivanja prihvatljivih standarda.
- Kontaktiranje autora ili recenzenta pisanim putem kako bi se ukazalo na nedopušteno ponašanje i izrekla opomena.
- Objavljivanje službene obavijesti kojom se ukazuje na neprimjerno ponašanje.
- Objavljivanje uvodnika s pojedinostima o neprimjerenom ponašanju.
- Formalno pismo voditelju odsjeka ili tvrtke koja financira autora ili recenzenta.
- Formalno povlačenje publikacije iz časopisa te informiranje o tome voditelja odsjeka na kojem je autor ili recenzent zaposlen, službe za pohranu i čitateljstva publikacije.

- Uvođenje formalnog embarga na priloge dotičnog pojedinca na određeno vrijeme.
- Obavješćavanje nadležnih institucija o dotičnom slučaju i njegovu ishodu s ciljem daljnje istrage i djelovanja.

Navedene se mjere mogu primijeniti samostalno ili u kombinaciji.

Literatura

COPE Ethical oversight flowcharts. November 2015. <https://publicationethics.org>

COPE Council. Ethical guidelines for peer reviewers. September 2017. www.publicationethics.org

COPE Council. Code of conduct and best practice guidelines for journal editors. March 2011. www.publicationethics.org

COPE Council. Retraction guidelines. September 2009. www.publicationethics.org

Elsevier Ethical Guidelines for Journal Publication, Version 2.0. May 2017. <https://www.elsevier.com/publishingethics>

Elsevier Publishing Ethics Resource Kit (PERK) for editors. 2018. <https://www.elsevier.com/editors/perk>

Wager, E. & Kleinert, S. (2011) Responsible research publication: international standards for authors. A position statement developed at the 2nd World Conference on Research Integrity, Singapore, July 22–24, 2010. Chapter 50. In: Mayer, T. & Steneck, N. (eds.) *Promoting Research integrity in a Global Environment*. Singapore: Imperial College Press/World Scientific Publishing, 309–316.

Wager, E. & Kleinert, S. (2011) Responsible research publication: international standards for editors. A position statement developed at the 2nd World Conference on Research Integrity, Singapore, July 22–24, 2010. Chapter 50. In: Mayer, T. & Steneck, N. (eds.) *Promoting Research integrity in a Global Environment*. Singapore: Imperial College Press/World Scientific Publishing, 317–328.